

4. Mansfield LN, Onsomu EO, Merwin E, Hall NM, Harper-Harrison A. Association Between Parental HPV Knowledge and Intentions to Have Their Daughters Vaccinated. *West J Nurs Res*. 2018 Apr;40(4):481–501. doi: 10.1177/0193945916682953. Epub 2016 Dec 1. PMID: 28322641; PMCID: PMC5555819.

5. Victory M, Do TQN, Kuo YF, Rodriguez AM. Parental knowledge gaps and barriers for children receiving human papillomavirus vaccine in the Rio Grande Valley of Texas. *Hum Vaccin Immunother*. 2019;15(7-8):1678–1687. doi: 10.1080/21645515.2019.1628551. Epub 2019 Jun 26. PMID: 31170031; PMCID: PMC6746477.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-559-7-2>

ОСОБЛИВОСТІ РЕПРОДУКТИВНИХ УСТАНОВОК СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Астахов В. М.

*доктор медичних наук, професор,
професор кафедри акушерства і гінекології,
завідувач наукової лабораторії психології репродуктивної сфери,
пренатальної та перинатальної психології
Донецький національний медичний університет
м. Кропивницький, Україна*

Демографічний стан суспільства, щільно пов'язаний з ним стан репродуктивного здоров'я та реалізація репродуктивної поведінки особистості сьогодні стає однією з найбільш актуальних проблем, оскільки створення належних умов для реалізації репродуктивного потенціалу населення є запорукою розвитку, збереження та відтворення нації. При цьому особливо значущою означена проблема стає при роботі з молоддю, яка є репродуктивним та демографічним потенціалом суспільства.

Важливим елементом репродуктивної сфери особистості виступає репродуктивна поведінка, яку прийнято розглядати як систему дій та стосунків, що зумовлюють народження чи відмову від народження дитини у шлюбі чи поза шлюбом. Репродуктивна поведінка – це поведінка суб'єкта, спрямована на біологічне (фізіологічне), психологічне та соціальне відтворення популяції, а в якості суб'єкта може виступати як окрема особистість, так і сім'я, соціальна група та суспільство в цілому. Одним із провідних регуляторів репродуктивної поведінки особистості

виступають репродуктивні установки, що являють собою сукупність уявлень та настроїв суб'єкта, які свідчать про його готовність реалізовувати певні типи репродуктивної поведінки. Вважається, що репродуктивні установки активно формуються у молодому віці і потім майже не змінюються протягом життя людини [1].

Отже, метою роботи стало дослідження особливостей репродуктивних установок молоді, що є підґрунтям для оптимізації роботи з молоддю у напрямку формування адекватної репродуктивної установки та репродуктивної поведінки молоді та безумовно, сприятиме як гармонізації репродуктивної сфери особистості, так і відновлення демографічного потенціалу суспільства.

Багаторічне емпіричне дослідження проводилося на базі наукової лабораторії психології репродуктивної сфери, пренатальної та перинатальної психології Донецького національного медичного університету МОЗ України. У вибірку увійшли 187 здобувачів медичних факультетів; середній вік досліджуваних складав $21,6 \pm 1,2$ років. Вибірка була гетерогенною, 86 осіб – чоловічої статі, 101 особа – жіночої. В якості діагностичного інструментарію була використана спеціально розроблена анкета [2], яка містила як відкриті, так і закриті запитання, що стосуються когнітивного, емоційного та поведінкового аспектів репродуктивних установок молоді. Виходячи із специфіки запропонованого психодіагностичного дослідження та об'єктивних умов сьогодення, дослідження проводилося у дистанційному режимі за допомогою google-form. Усіх учасників було проінформовано про мету дослідження та отримано згоду на участь у ньому.

Проведення анкетування та аналіз отриманих результатів дозволили зробити певні висновки щодо суб'єктивних уявлень молоді про власні репродуктивні установки. Так, аналіз сімейного стану респондентів показав, що на момент дослідження тільки 11,2% досліджуваних перебували в офіційному шлюбі. Визначення поглядів щодо оптимального віку укладання шлюбу виявило такі результати: 13,4% респондентів вважають, що оптимальним віком для створення сім'ї є вік 20–25 років, 32,6% – 25–29 років, 28,9% – 29–32 роки та тільки 2,7% – старше 33 років. Жодний з учасників не обрав, як оптимальний, вік до 20 років, при цьому майже чверть респондентів (22,4%) відзначили, що вік при укладенні шлюбу не має значення.

Оцінка рівня суб'єктивної готовності до створення сім'ї показала, що тільки 17,1% досліджуваних вважають себе цілком готовими до створення сім'ї; 25,1% – відповіли, що їм важко визначитися з цим запитанням, бо вони не мають чіткого розуміння та впевненості щодо власної готовності до шлюбу; більше половини респондентів (57,8%) показали, що не відчують себе готовими до створення сім'ї.

Аналіз поглядів молоді до спільного проживання без офіційної реєстрації шлюбу показав, що 64,2% учасників дослідження позитивно ставляться до цього, вважаючи це гарною можливістю перевірки сумісності з партнером та корисним досвідом; 17,6% учасників констатували негативне ставлення до спільного проживання без шлюбу; нейтральне ставлення до факту спільного проживання без офіційного укладання шлюбу, яке цілком може мати місце та не потребує додаткових умов, продемонстрували 18,2% респондентів.

Дослідження уявлення про оптимальний вік для народження першої дитини показало, що 27,8% досліджуваних вважають оптимальним вік 25–28 років; майже половина респондентів (46,5%), як оптимальний, визначили вік 29–32 років; на думку 19,3% респондентів, вік у цьому питанні не має великого значення, а 6,4% відмітили, що не планують мати дітей. Аналіз результатів щодо бажаної кількості дітей у майбутньому показав, що найбільшою виявилася кількість досліджуваних планують мати тільки 1 дитину (42,3%); 38,5% респондентів відзначили бажання мати у майбутньому 2 дитини та 12,8% – 3 дитини; 6,4% респондентів відмітили, що не планують мати дітей взагалі.

На думку більшості досліджуваних (65,8%), матеріальний стан людини (сім'ї) та житлові умови є провідним чинником, що впливає на бажання мати дитину; менше чверті респондентів (22,4%) зауважили, що матеріальний чинник не має значного впливу на бажання людини мати дитину; 11,8% досліджуваних не змогли однозначно визначитися у цьому питанні.

Серед факторів, які більшою мірою, на думку респондентів, можуть заважати прийняттю рішення про створення сім'ї та народження дитини, виявлено: особистісна небезпека та невпевненість у своєму майбутньому (64,7%); матеріальні та житлові труднощі (60,4%); зайнятість на навчанні та на роботі (40,1%); прагнення до самореалізації та отримання нового досвіду (33,2%); побоювання або небажання прийняття відповідальності за життя дитини (15,5%); прагнення цікаво проводити дозвілля (6,4%). Аналіз життєвих пріоритетів молоді показав, що серед найбільш значущих знаходяться безпека та впевненість в майбутньому, у тому числі фінансова (64,7%); освіта та професійний розвиток (56,1%); сім'я та взаємовідносини (52,9%).

Враховуючи отримані результати, можна зробити висновок, що сьогодні молодь має достатньо чіткі уявлення про репродуктивні установки, при цьому має місце тенденція до відкладання реалізації свого репродуктивного потенціалу на користь отримання професії та можливості себе матеріально забезпечувати, про що свідчить їх суб'єктивна оцінка власної неготовності до створення сім'ї та народження дитини. Цілком зрозумілим та певною мірою передбачуваним є те, що на думку більшості

досліджуваних матеріальні та житлові труднощі, а також невпевненість у майбутньому, зокрема через надзвичайні умови сьогодення, виступають провідними чинниками, що можуть заважати створенню сім'ї та народженню дитини.

Отже, проблема формування адекватних репродуктивних установок сучасної молоді є вкрай важливою та соціально значущою, оскільки саме вони визначають спрямованість репродуктивної поведінки та рівень реалізації репродуктивного потенціалу особистості, подружньої пари і суспільства в цілому, що є одним з головних показників стабільного розвитку та однією з першочергових задач держави в умовах сьогодення.

Література:

1. Астахов В. М., Бацилева О. В., Пузь І. В. Психологічний супровід у репродуктивній медицині : монографія / Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г.С. Костюка. Київ, 2023. 125 с.
2. Batsylyeva O., Puz I. Features of reproductive attitudes in modern youth. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2020. № 7 (35) P. 83–90.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-559-7-3>

ВПЛИВ ВІЙСЬКОВИХ ПОДІЙ НА ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ТА ДІВЧАТ-ПІДЛІТКІВ

Галич С. Р.

*доктор медичних наук, професор,
завідувачка кафедри акушерства, гінекології та педіатрії
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Ольшанська А. В.

*аспірантка кафедри акушерства, гінекології та педіатрії
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Військові конфлікти завдають багатомірної шкоди населенню країни, на яку здійснено напад. Тривалий військовий конфлікт наразі є реальністю сучасної України. До найбільш уразливих категорій населення будь-якої країни є жінки та діти. Поза гендерною складовою у своєму